

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Kulturális feladataink

Budapest, 1900. aug. 30.

A párisi világkiállítás nagy juryje a legelső díjra érdemesítette népoktatásügyünket, képzőművészetünket, mezőgazdaságunkat, állattenyésztésünket, valamint ezzel a mezőgazdasággal kapcsolatos iparunkat. Össze-vissza azokat a kiállítási tárgyainkat találta a párisi világkiállítási nagybizottság elsőrangúnak, a melyek föld és népkulturánkról tesznek tanúságot.

Jóleső örömmel jegyezzük fel, hogy általában Magyarország ebben a világversenyben is elfoglalta a diszesebb helyek egyikét. Habár minden elbizakodottság nélkül, előre láthattuk, hogy ott Párisban az egész világ színe előtt sem fogunk háttérbe szorulni, mégis ez az előkelő becslés, a melyben kiállítási tárgyaink Párisban részesültek, csak önézetünket, nemzeti öntudatunkat emelheti.

A párisi nagy jury azonban csak azt látta, a mink van, de nem látta, nem érezte, hogy mi mindenünk nincs; mi mindenben szenvedünk hiányt. Ezt csak mi tudjuk. Mi érezzük. A párisi jury ítéletéből csak azt az üdvösséges tanulságot meríthetjük, hogy helyes utakon haladunk. A mi kulturánk reális, biztos alapokon áll. De nagy nemzeti céljainktól még messze vagyunk a kultura terén. Azért sohasem szabad szünetet tartanunk ezen

ezélok felé vivő utakon. Az eddig elért siker csak buzdításul szolgáljon, de egyáltalán el ne bizzuk magunkat, hanem minden fontosabb fordulónál számot vessünk erőnkkel és képességeinkkel.

Ebben a tekintetben reánk nézve különös fontossággal bír az iskolaév kezdete. Az új iskolaévnek éppen a küszöbén állunk. Megindul az ifjuság, az új generáció az iskolák felé. A gondos szülő töpreng, hogy annyira szeretett gyermeke részére minél szebb jövőt, minél fényesebb pályát biztosítson. Ennek legelső feltétele persze az, hogy a fiatal ember részére a legjobb, a hajlamainak leginkább megfelelő foglalkozási, kereseti ágat válaszszon. Ámde éppen itt van a bökkenő.

Nálunk meg, sajnos, igen nagy az előítélet; az elfogultság egyes életpályák, foglalkozások iránt. Vannak az ugynevezett uri foglalkozások és viszont olyan foglalkozások is, a melyeket bizonyos családok nem tartanak uri foglalkozásnak. Ezen elfogultság és előítélet szüli aztán azt a nagy furesaságot, hogy migaz uriasnak elismert pályák zsufolva vannak; azokon egymás miatt alig élhetnek az emberek, addig a nem urias foglalkozások egészen üresek, holott ezek a tulajdonképeni hasznot hajtó metiers-k, az ipari és kereskedelmi pályák, melyekkel szemben nálunk még mindig igen nagy az előítélet.

A társadalmi elhelyezkedés törvénye nálunk még mindig nem érvényesülhet számos régi remniszczeneczia miatt. Ezt a régi remniszczeneciát pedig továbbra is ébren tartja a mi középiskolai rendszerünk. A mi középiskolánk igen diákos, mintha csak kispapokat akarnánk nevelni valamennyi növendékből. Ez a diákosság aztán még az egyetemek egyes fakultásaira is átmegy. Hisz a jogi karon alapvető tudománynak van elfogadva római jogi intézményei és a pandekták, valamint az egyházjog. Ezek is mind a középkori diákos műveltség ébrentartói. Anakronizmusok a mi kulturánkban. Az egyetlen müegyetemünk és néhány alsófoku ipari és kereskedelmi iskolánk, valamint gazdasági tanintézetek képviselik a modernséget a magyarországi középső iskolai rendszerben. De ezek az iskolák meg tulajdonképen szakképzettséget nyújtanak és nem általános műveltséget.

A polgári iskolákat pedig ne is említsük, mert azok minden jelentőségüket elvesztették; teljesen céljukat tévesztették. A helyett, hogy intelligens iparosokat és kereskedőket nevelnének a polgári iskolákban, ahogy akarták és ahogy lenni kellene, ime a legfőbb kishivatalnok és pályatévész, tengődő exisztencia éppen a polgári iskolából kerül ki. Ezek helyzete még azzal is súlyosbítva van, hogy a gimnáziumi osztályokat mégis többre

TÁRGA.

Boulevard regény.

Bübbajos szép világ! Mintha az álmok ragyogó világa elevenedett volna meg, ahogy először róttam boulevardjaid, te szépséges, te csodálatos, te egyedülálló Páris!

És most, mikor már csak az emlékek kódán szűrődik át a sugaras képed, nem a mesés fényes világot látom. Egy leány, egy édes szőke leány emléke lázítja fel véretem. Édes aranyos kis Lisette, szegény szenvedő kis kedvesem!

Ott láttalak meg a Buillier izzó levegőjében. Meleg augusztusi estén, szerelemre csalogató grisetek közt. Hogy kerültél te oda, a te egyszerű, félelmesen megejtő szépségeddel a hivalkodók, a szerelemvásár világába? Ugy-e a gyöngö bogár is beröpül a nyitott ablakon a gőzpárás szobába és megbódul a fojtó, kellemetlen levegőtől és kifáradt szárnyakkal hull le egy sarokba, ahol széttapossák.

De lásd édes Lisette, én szeretem azt a csuf bogárkát is. Ha utszélen találom, fölveszem és elviszem oda ahol fő, fa, virág van. Hadd éljen, hadd röpködjék az ő világában.

A Buillier kéjteli levegőjéből így vittelek ki téged is, Lisette. Egyszerű kis karton ruhában egy sötét sarokban áltál és a tánczolók közül nem akadt párod. Festett haju, kipirult arcu kokottok bódult kánkánt jártak, aztán vissza vonultak szeretkezni a

zöld gyepplugasokban. Szerelmes, lázas suttogás, megsírtott, elbódított és remegve akartál menekülni.

Én nem engedtelek. Akkor jöttem és egyben téged láttalak meg. Melléd szegődtem a csillagos, szerelemre csalogató augusztusi éjszakában. Mintha régi, nagyon régi ösmerősök lettünk volna, úgy álltunk szóba. Kart karba fűzve róttuk a Boul-Michelt és betévedtünk a diákság kedves tanyájára a Caféd Harezourta. Idegen volt nekünk az a sok mindenki, akik kíváncsian nézték a kopott diákokat a kartonruhás kis grisettel. De azért oly édesen beszélgettünk és nem tudtuk, nem látjuk azokat, akik mosolyogva nézték ami boldog önfeledtségünket.

Azok a párisi esték ott a Sorbonne körül! Micsoda világ az! Nappal olyan a Quartier Latin, mint valami más filiszter-városrész. A diákok nem igen ismerzenek meg az utcán. De kigyulnak a boulevardok gázlámpái, megnéposülnek a terek. Kart karba öltve csupa mosolygási vidám párokat látni, akikkel csakhamar megnéposülnek a kávéházak, a vendéglők. Sokan a Buillierba sietnek. Legtöbben ott vannak a Boulevard Sect. Michel végén. Nagy mulató kert, ahol a párisi diák a legszívesebben elmulat. Persze sohasem magában. Óh a párisi diák egész más, mint a miénk. Ott laknak azokban a magas kőházakban fenn valahol a hatodik vagy hetedik emeleten. A napok a Sorbonné. Az est a kedvesüké. Milyen szép is az az élet és milyen diákos! Nem sorvad el a napi élet harezában időnek előtte, csak vidámságot, szerelmet ösmer, ez az ő világa.

A párisi diáknak megvan a maga kedvese, míg diák. Nagyon kedves pajkos kis grisette a legtöbbször,

aki nem is kíván egyebet az ő étudiantjától, mint pár esztendei hűséget. Aztán elválnak, diákból komoly házias ember lesz, a grisette meg új kedvest keres, akihez pár esztendőre hű maradhasson.

A szomszédomban is lakott egy ilyen pár. A concierje beszélt a történetüket. Ez a történet kivételesen szomorú volt, amilyen nem igen szokott itt megesni.

A fiú Bretagneból került Párisba. Valami gazdag kereskedőnek volt a fia. És mert egyetlen fiú volt bőven került neki hazulról. Szép gyerek, a legvidámabb valamennyiük közt. Örökké lehetett halni, amint dudorászta azokat a pajkos kis chansónokat amik úgy teremnek a boulevardok asfaltján, mint a mezőn a vadvirág.

Kedvesem, kis kedvesem
Minden szavad úgy lesem
La, la, la, la, la, la
Ugy-e szép a szerelem?

Egyszer csak nem jött meg egyedül. Egy nagyon szegényes, de csudásan szép kis leány jött vele. Lehetett tizenhat éves. Olyan volt, mintha a Louvrebeli Grenzet híres képe a törött korsós kis leány elevenedett volna meg. Sohse láttam olyan selymes szőke haját és olyan bamvas fehér arcocskát. Párisban ilyen üde teremtés nem is teremhetett.

Nem is párisi volt. A fiú künn volt vasárnap délután valahol Auteuille-ben. Csak egy vasárnapi mulatságból. A leány ott árult az utfélen virágokat. Nagyon hervadt virágok voltak és egészen kimerült szegényke a kínálgatásba. A fiú megvette minden

Szerkesztő levélcímében

Dobay János

becsülik, mint a megfelelő polgári iskolai osztályokat.

Most még ezen kétes existenciák szaporítására újabb behozták azt a fél-szeg intézkedést is, hogy a középiskolai kvalifikációban holmi bifurkációt létesítettek. Ugyanis egyre-másra szaporítják azokat a pályákat, a hol nyolcz középiskolai osztály elvégzése kívánatik, de érettségi vizsga nem kell. Ime ismét egy olyan fél-szeg rendszerrel állunk szemben, aminő a polgári iskola, hogy tulajdonképpen semmire sem kvalifikál. Félben maradt tanult emberek lépnek ki az életbe. Jövőjük, tovább fejlődésük, törekvésük utja el van vágva.

Legelső kulturális feladatunk az legyen, hogy középiskoláinkat reformáljuk, moderizáljuk. Ez égető szükség. Minden miniszter megígérte ezt az égetően szükséges reformot, de eddig egyik sem hajtott végre. Különösen azokat a tárgyakat kell szaporítanunk a középiskolákban, a melyek a spekuláló hajlam kifejlesztésére alkalmasak. A skolasztikus tanrendszerből visszamaradt grammatikai módszer valószínűs gyötrelem a mostani fiatalságnak. Olyan nyelvekkel bibelődik, a melyeket a tanítási módszer mellett soha el nem sajátíthat; de annak különben sem venné hasznát az életben. A középiskolai iskolázás jóformán kárba vesz. Hiányos műveltséget ad, melyet később nagy nehezen lehet pótolni.

Innétmagyarázható, hogy habárezer nyi és ezernyi fiatal ember tolong a középiskolákba, mégis igazán kvalifikált, magas értelmű embereknek aránylag hiányával vagyunk.

Mert a középiskolai kvalifikáció jóformán homokra van építve, mely az ifjú lelkében gyökeret alig ver; hanem az iskola porával együtt lerázódik róla. Ez nagy hiba. Egyik oka annak, hogy nálunk a reálitás a kulturában nagyon fogyatékos.

Az elemi oktatás ugyan óriási lendületet vett. Az 1868. óta folytatott népokta-

tási politikának meglelt az a haszna, hogy az irástudatlanok száma leapadt. Ugy, hogy az irni-olvasni tudás tekintetében a statisztika szerint az európai államok között is a diszesebb helyek egyikét foglaljuk el. Ámde még mindig hiányos elemi oktatásunk. Mivel elemi oktatási rendszerünk nem meríti ki azon elemi ismereteket, a melyekre okvetlenül szüksége van az ifjunak, ki kézműves vagy földműves pályára lép.

Helyeselni tudjuk különben a közoktatási kormány azon intézkedését, hogy minél több gazdasági, ipari és kereskedői ismereteket akar nyújtani az elemi iskolákban és hogy az elemi iskolák 5. és 6-ik osztályának elvégzését el nem engedi, hanem kényszeríti a szülőket arra, hogy gyermekeik hat évig járjanak iskolába.

Helyes és célirányos kulturpolitika az, mely az illető állása szükségleteinek minden tekintetben megfelel. Ettől a végcélától azonban még messze vagyunk. Sokat tettünk, az igaz. Ime Párisban is elismerték ezt. De még több van hátra. Azután ne csak a kirakatoknak dolgozzunk.

R.

Politikai hírek.

Az osztrák helyzet. Több jel arra mutat, hogy az osztrák politikai helyzetben már a napokban fordulat fog bekövetkezni. A jelek közt első a esehék nyugtalankodása. A esehék tudniillik attól tartanak, hogy az osztrák kormány elhatározó lépést tesz, anélkül, hogy őket meghallgatná és kívánságainak kielégítése dolgában velük tárgyalna. Pécak képviselő saját lapjában ezeket írja többek közt: Amint jól értesült forrásból tudjuk, politikai viszonyaink ügyében már nagyon közel van a döntés és valószínű, hogy szeptember hó elseje és tizedike közt számos meglepetés fog érni bennünket, mert a döntés ekkor fog bekövetkezni. A szlovén képviselők is nyilatkozatot tesznek közös a nyilatkozatlan felszólításuk a esehéket arra, hogy az obstrukcióval hagyjanak föl, mert csak így lehet a németek szövetségét tönkre tenni.

Tervezetés.

Budapest, 1900. augusztus 25.

A közeledő választások előhírnökének tekintjük, hogy a parlamenti szünet daczára erősen vitatják már a jövő választások esélyeit.

A tapoleza választás óta még fokozottabb erővel indult meg a tervezetések áradata. Sőt legújabbán már nemcsak arról van szó, hogy melyik párt minő kilátásokkal indul a választási harcba, hanem előtérbe lépett az a kérdés is, vajjon az általános választásokon új politikai pártok is, vagy csak a régi programokon álló pártok fognak-a résztvenni a küzdelemben.

Újabbán ugyanis mind határozottabb formában terjedt el az a hír, hogy az agráriusok a választási kampagneban, mint külön párt akarnak föllépni, de ezt a hírt illetékes oldalról aztán odamódosították, hogy az agrárizmus hívei éppenséggel nem gondolnak arra, hogy kilépjenek a kormánypártból s külön pártként szervezkedjenek.

Szél Kálmán kormányzati programja és Darányi Ignác egész tevékenysége elég garancia nekik arra nézve, hogy érdekeiket és eszméiket a szabadalvópárt keretén belül is meg tudják valósítani. Minek tehát kilépni a kormánypártból, mikor rég bebizonyított tény, hogy nagyobb érdekeket és országos érdekű eszméket nálunk csakis a kormány támogatásával lehet megvalósítani. Amíg tehát a Széll-kormány nem ad direkt okot a kiválásra és elpártolni a hatalom birtokában levő kormánypárttól. Sokan esodálkoznak ezen s nem tudják megérteni, hogy a liberális párturalom miként egyeztethető össze az agrár törekvésekkel. Mi nem találunk ebben semminemű inkompatibilitást, ha csak arra az álláspontra nem helyezkedünk, hogy a liberálisizmus uralma egyenlő a merkantilizmus uralmával.

A magyar liberálisizmus nem lenne igazi liberálisizmus, ha egyoldalúan csak az egyik gazdasági irányzatnak kedvezne. S bármily furesán hangozzék is, mégis egész apodiktico mernők állítani, hogy Bánffy Dezső, mint miniszterelnök nem volt kevésbé határozott agrárius, a milyen most Széll Kálmán, sőt mondhatnók, hogy Darányit sem azért vette annak idején a kabinetjébe, hogy a kereskedelmi minisztert a merkantilizmusban tullicizálva, ekként a mezőgazdasági érdekeket részben vagy teljesen mellőzze. Darányi nagyszabású agrárpolitikáját még Bánffy kezdeményezte; ez a politika lehet jó vagy rossz, de ha csak nem akarjuk Darányit a legnagyobb inkonzekvenziával vádolni, az ő mostani politikájából nem szabad kimagyarázni azt, hogy a Bánffy-uralom alatt számüzve voltak a jogosult agrár-érdekek. A kérdés csak az, mit nevezünk s mit tartunk jogosult agrár-érdekeknek? Ennek a határvonalnak a megállapítása valóban nehéz, de azt mégis könnyű szerrel meglehet állapítani, hogy Széll Kálmán is csak addig és abban a mértékben lehet istápolója ezeknek az érdekeknek, a míg azok az egész ország gazdasági érdekeivel nem jutnak direkt ellentétbe. S Széll Kálmán sokkal felvilágosodottabb államférfi, semmit valaha eltűné, hogy a magyar mezőgazdasági érdekek leple alatt a kötött birtokok és a latifundiumok tulajdonosainak önző politikája érvényesüljön a közjó hátrányára. Ha ilyen céljai vannak az agráriusoknak, akkor csakugyan ki kell válniuk a szabadalvó pártból, ott helyük nincs s legjobb, ha minél előbb külön szervezkednek.

A szervezkedésről szólva, meg kell még emlékeznünk a legújabb magyar pártnak, a radikális demokrata-pártnak szervezkedési mozgalmáról. Ez a Vázsonyi Vilmos vezetése alatt álló párt eddig csak Budapesten s itt is csak egy szűkebb területen, a Terézvárosban, iparkodott tért nyerni.

Ezuttal azonban hódító u'ra indultak a budapesti demokraták s Mezőtúrról eljutottak Kolozsvárra, a hol Vázsonyi Vilmos, ez a rendkívül tehetséges fiatal publicista, esekély, de figyelmes közönység előtt fejtette ki pártja programját.

Bár nem vagyunk tulságosan elragadtatva a Vázsonyiék programjától, mégis rokonszenvenvel kíséreljük az ő akezióját, mert oly időben, midőn néppárti reakció fenyegeti az országot, midőn a liberális kormánypártban is a konzervatív elemek kekednek felül, nagyon is szüksége van az országnak olyan emberekre, a kik magasan lobogtatják a radikálisizmus zászlóját. Sajnos, az általános apátia, mely évek óta rabságban tartja a nemzetet, csak

virágját. A leány kezét akart hirtelen örömeiben csókolni.

A fiu megkérdezte miért örül ilyen nagyon. És a leány elmondta, hogy egy csuf vén ember hármójukat tartja kenyéren és vizen és ha nem hoznak esteenként legendó pénzt, hát esunyán kikapnak tőle.

— Hát eljőnnél-e velem, kérdezte a fiu.

A leány csak nem is felelt. Letelte kosárkáját az ut szélére. Arczocskája kigyult, szemei könnybe lábadtak.

— Ha elvisz magával... Ez az öreg ember senkim, csak egy szedett föl valahonnan. Hiszen nem ösmerem sem az apámat, sem az anyámat.

És eljöttek Párisba. A fiu vett Minonnak — mert így hitták — uri ruhát, szepet és divatos kalapokat. És a leány hamar bele találta magát az új életbe. Csodálatos szép volt és a fiu kényezte, beczézte, a tenyerén hordozta. A Minon nagyon szerette az ő kis urát és valahányszor jött a Sorbonneről, elébe futott az utnak sarkáig. Csakugy nevetett a szivem valamikor azt a boldog párt láttam.

Egyszer aztán a leány nem futott a fiu elé. Ugy hallottuk, hogy a fiu szülei megtudták a dolgot és eljöttek a leányhoz. Hova tűntették el, nem tudódott ki soha. Csak azt tudtuk, hogy Minont kocsióra ültették, cifra ruhával egyetemben és csak kisirt, halvány arczocskáját láttunk utoljára.

A fiu egy darabig kereste az ő kis kedvesét. Sohse felejttem el a dult, szomorú ábrázatát azután az eset után. Haza is vitték volna a szülei, de nem volt szükség rá. Egy nap úgy akadtak rá a szobájában halva. Az egyik kezében pisztoly, a másikban

a Minon képe. Boulevard — regény! Szomorú, amilyen nem igen szokott itt lenni. És toédes Lisette?

Elmondta, hogy csak nemrég hagyott itt az édes anyád. Munkás asszony volt, az ura halálra gyötörte. De jó is szegénynek pihenni annyi gyötörődés után. Hogy téged itt hagyott, elkerültél a párisi szegényleányok sorsához hűen egy masamódboltba. Az estéid szabadok, szeretőéd megosztani magánosságodat valakivel. Valakivel, akit még nem ösmersz, aki földeritené szerelmes szókkal a te elborult szivecskédet. Hogy borzadotál, mikor azokról a festett haju kokottokról beszéltél! Milyen ijedt arczocskád volt! Oh megösmertem hamarosan ki vagy. Igaz szerelemre vágyódtál fiatal lelked egész melegével. Szerelemre, melyről elábrándozhatsz a masamód műhelyben naphosszat, mely megszerezze ostéli édes gyönyörűségedet. Hogy elmondhasd valakinek, hogy lásd én egész nap rád gondoltam vágyódtam a te szerelmes szavaidat hallgatni és most nem tudok hozzád szólni, mert a szivem eltelt boldogsággal. És olyan jó boldognak lenni! És újra kimentünk a csillagos éjszakába. A Sorbonné körül már csönd volt. Olykor-olykor találkoztunk egy-egy párral. Ilyenkor hozzám simultál, mintha valami sejtetem azt sugta volna szivecskédbé.

— Ugye nem ezek az igazi szerelmesek?

Az emlékek ködén most elém tűnsz újra, édes kis Lisette. Mi lett veled? Megtaláltad azt, akit kerestél? Ugye meg! De én most is úgy látlak, mintha szerelmes kis kedvesem volnál akkor azon a csillagos, szerelemre csalogató augusztusi éjszakán...

Róna Béla.

kevés reményt nyújt arra nézve, hogy a radikális-mus harsonája fel is riaszthatná álmatlanságából ezt az alvó nemzetet. A közönség lelkéből kihalt minden idealizmus és a gazdasági nyomor, melynek nyomása alatt állunk néhány év óta, teljesen érzéketlenné tett bennünket minden eszményibb eszelekedet iránt.

Azonkívül a közönség annyira és annyiszor csalódott már azokban, akik eljöttek hozzája az ígét hirdetni, hogy nem hisz többé semmiféle próféta-ságban sem. S a közönség látva, mily gunyt üzenek a politikuskok legszentebb érzelmeivel, nem ad többé hitelt a legszebb ígéreteknek sem. Még kevesebb hitele van a sajtónak, melyet az utóbbi évek eseményei teljesen diszkreditáltak. A lapok nagy részében már a jóhiszeműségnek sincsen nyoma s oly tendenciózus eszközökkel folytatják a háboruszkodást, hogy a jobbizlésű ember valósággal megcsömörödik a sajtó produktumaitól. A kaesák pedig folyton röpködnek a levegőben s senki sem vesz fáradságot, hogy ezeket a röpködő kaesákat lenyulazza.

Igy a kánikula hatása alatt azt a hirt is kolprotálták, hogy Bánffy és Széll között ismét közleledés várható, sőt némelyek tudni vélték, hogy közleledési kísérletek már igen előrehaladt stádiumban vannak. Ugyan ki venne hát fáradságot az efféle badarságok demontálására, hisz annyira nyilvánvaló ezen állítás valótlanága.

A politikában azonban a legnagyobb lehetetlenségek sincsenek teljesen kizárva, ha a lehetetlenségeket valahogy lehetővé teszik a logika törvényei.

Igy látjuk, hogy a parlamenti életben a legelentesebb programmal bíró pártok és a legelkeseredettebb politikai ellenfelek szövetkeznek néha a közös cél elérésére. Az ily szövetséget azonban nem annyira a közös cél, mint inkább az a körülmény teszi lehetővé, hogy a célért való küzdelemben a küzdő felek egymásra vannak utalva, mert egyik a másiknak a segedelme nélkül nem arathat győzelmet. Bajos volna annak a kimutatása, hogy Széll és Bánffy közös célért küzdenek, másrészt ne kutassuk, hogy kettőjük közül ki a liberálisabb, de az kutatás nélkül is nyilvánvaló, hogy az egyik is, a másik is, más-más eszközökkel szolgálja a liberálismust, melynek irányítási jogosultságára jogot formál mindafettő. De még bizonyosabb, hogy a közvélemény mai apátiája és a létező pártarányok mellett Széll Kálmán épen-éggel nem szorult rá a Bánffy politikai támogatására. Ha pedig nem szorult rá Bánffy barátságára, ugyan miért közelednek a jelenlegi miniszterelnök ur ahhoz a politikushoz, a kinek a neve és a kinek az energiája ma is nagy rémület tárgya a kormány némely segélyesapatainak a táborában.

A jelek ellenkezőleg arra mutatnak, hogy Széll és Bánffy többé együtt és egy uton nem haladhatnak: hogy kik követik majd Bánffyt és kik indulnak Széll miniszterelnök után, azt a közeli jövő fogja megmutatni. Veritas.

Külföldi hírek.

Amerika Khina mellett.

Washingtonból táviratozzák, hogy az Egyesült Államok kormánya — két minisztertanácsot tartott, melyben hosszas vita után, az oroszországi ügyvivő javaslatára elhatározták, hogy formális kérelmet intéznek a hatalmakhoz, hogy Khinával kősenek békét.

A khinai események.

Pekingben a hatalmak küön közigazgatást rendeztek be. Eddig még nem mutatkozott a dinasztia egyetlen tagja sem. Arról tehát, hogy khinai kormány alakuljon a hatalmak protektoratusa alatt, egyelőre le kellett tenni.

Li-Hung-Csang ugyan folytonosan kínálgatja magát, mint a békealkudozásokra meghatalmazott státusférfit, csak hogy a hatalmak, különösen Németország, nem akarnak vele ériatkozásba lépni. Mert hol a kormány, hol az uralkodó, akit képvisel?

A régens-esászárnával, a főbűnösrel az egész idegen üldözött boxerlázadásban, a hatalmak szóba állni nem fognak. Li-Hung-Csang pedig úgy látszik még nem meri Csü-szü esászárnót egészen mellőzni

csak is a törvényes uralkodónak, Kwang-szu esászárnak nevében eljárni.

Németország tehát, akinek követét a régens-esászárné csendőrei gyilkolták meg, semmi áron sem fog oly lékeközvetítővel tárgyalni, aki a esászárné megbizásából jár el.

Egyelőre tehát a békealkudozások háttérbe szorulnak s a hatalmak jelenlegi főgondját az képezi, hogy állásukat Pekingben biztosítsák s esetleges megtámadásokat visszaverhessenek.

A bur háború.

Londonból jelenik, hogy Lorenzo Marquesból jövő hírek szerint a burok az összes angol foglyokat Noitgedachtban szabadon bocsátották.

A szabadságukat visszanyert angolok Roberts tábornokhoz csatlakoztak.

Tanügy.

Polgári leányiskola.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegyletnek nyilvánossági joggal felruházott, államsegélyes polgári leányiskolája I-ső, II-ik és IV-ik osztályába a beiratkozások folyó évi szeptember hónap 1., 2., 3., 4. és 5-ik napjain eszközöltetnek az állami polgári fiúiskola helyiségében.

Az esetleges felvételi vizsgálatok szept. hó 5-én tartatnak meg s ezen vizsgálat díjmentes.

A tanév szeptember hó 6-án veszi kezdetét.

Tandij egy hónapra 6 korona. Szegény-tanulók tandijmentességben, teljesen vagyontalan szülők gyermekei pedig, tandijmentességben is részesíthetők. Szegény tanulók tankönyvekkel is segélyeztetni fognak.

Vidéki szülők gyermekeiket csakis az Igazgatóság tudtával helyezhetik el s e tekintetben az szívesen szolgál utbaigazítással.

Bármily iskolai ügyben készséggel ad a szülőknek felvilágosítást Balázs Márton polgári leányiskolai igazgató.

A k.-vásárhelyi jót. nőegylet polg. leányiskolájának Igazgatósa.

Értesítés. A kézdivásárhelyi állami elemi fiú- és leányiskolába az 1900—901-ik iskolai évre szóló beírások f. évi szept. hó 3., 4. és 5-ik napjain d. e. 8—12 óráig s d. u. 2—4 óráig intéztetnek el. Szept. 6-ikán javító, esetleg felvételi vizsgálatok lesznek. A tanítás 7-én kezdődik. Tandijt nem kell fizetni. Beírási, illetőleg felvételi díj: 1 korona és 30 fillér. A kik szegénységi bizonyítvánnyal iratkoznak be, azok csak 30 fillért fizetnek.

A gondnokság határozata értelmében:

K.-Vásárhelyen 1900. évi augusztus hó 27-én.

M. Székely János,
áll. isk. igazgató.

A Diák-asztal pályázata.

A budapesti „Mensa Academica Egyesület” az 1900—1901. tanév I. felére a következő pályázatot hirdeti:

1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy 100 ingyenes, illetve féldíjas ebédsegélyre. E helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az elnökséghez czimzendő.

2. Bojári gr. Vigyázó Sándor es. és kir. kamarás ur ő Méltósága által betöltendő három ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. A kérvények az alapítványozóhoz czimzendők. E helyekre csak keresztény, tudományegyetemi hallgatók pályázhatnak.

3. Budapest székes főváros tanácsa által betöltendő hat, továbbá Háromszék, Torontál, Trencsén és Ung vármegyék, — Pozsony, Szabadka és Szátmár-Németi sz. kir. városok alispánja ill. polgármestere által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények az illető törvényhatóságokhoz czimzendők, az illetékesek világos feltüntetésével, a mennyiben ezen alapítványi helyekre első sorban csak az oda illetékesek tarthatnak igényt. E helyekre tudomány- és műegyetemi hallgatók pályázhatnak.

Mindezen bélyegtelen kérvényekhez melléklendő a) index v. indexmásolat (első éveseknél érettségi bizonyítvány), b) a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. A kérvények (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Molnár-utca 11. sz.) adandók be. A 2., 3. alatti kérvények beadási határideje szept. 12. az 1. alattiaké szept. 20.

Budapesten, 1900. Nagy-Boldogasszony napján.

Az elnökség.

Felhívás pályázatra.

Az E. M. K. E. igazgató-választmánya ezennel pályázatot hirdet, a Gyertyánffy István kir. tanácsos nyug. áll. paedagogiumi igazgató ur által tett alapítvány, 1899. évi 200 koronás kitüntető jutalmának elnyerésére.

Pályázhatnak oly erdélyrészi népiskolai tanítók és tanítónők, akik az Eötvös alapnak is tagjai és ezenkívül megfelelő bizonyítvánnyal mutatják ki, hogy hivatásuk körében huzamosabb időn át, nemzeti szempontból kiváló sikerrel működtek. A folyamodványok folyó évi szeptember hó 30-ig Kolozsvárra az E. M. K. E. igazgató-választmányához küldendők be. A kijelölést az E. M. K. E. igazgató-választmánya ejti meg.

Gróf Béli Ákos s. k. Sándor József s. k.
elnök. t. alelnök-főtítár.

Ujdonságok.

— **Előléptetés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Vajna Lajos, kir. mérnököt a háromszék-vármegyei kir. építészeti hivatal jeles tagját előléptette a IX. fizetési osztály 1. fokozatába.

— **Eljegyzés.** Solyom Ferencz, felvinczi kir. járásbirósági albiró a napokban eljegyezte Nagy Irén kisasszonyt, özv. Nagy Lajosné sz. Szabó Amália kézdivásárhelyi szeszgyártulajdonos bájos ifju leányát.

— **Háromszékiek kitüntetése Párisban.** A nemsokára bezáruló párisi világiállításon vármegyénk kiállítói közül a következők nyertek kitüntetések. Ezüst érmét: Potsa József főispán, S.-Szentgyörgyön, kitűnő küküllőmenti boraiért; Czimbalmos Ferencz műasztalos Kézdivásárhelyen, gyönyörű butoraiért; bronz érmét: Molnár Józsiás, műmalomtulajdonos Kézdivásárhelyen jeles lisztjeiért; Nagy István áll. isk. igazgató-tanító Seps-Szentgyörgyön finom mézéért: kézdivásárhelyi Tuzson János dr. selmezbányai erdészakadémiai tanársegéd erdészeti munkájáért; az Első Székely Szöv. gyár Részvénytársaság Seps-Szentgyörgyön kitűnő székely szőtteseiért; az Erdővidéki bányatársaság versenyképes termelésért; elismerő oklevelet: Uzoni Bély Tivadár bodolai nagybirtokos és szeszgyáros kiváló minőségű szeszéért; Sequens József szővőgyáros Seps-Szentgyörgyön jeles székely szőteményeiért. Gratulálunk a nem nagyszámu, de derék kiállítóknak, a kik kiváló produktumaikkal a messzi külföldön is ily szép sikert aratva a székely névnek dicsőséget szereztek!

— **Esküvő.** Ignác László, kovásznai jeles ifju lelkész mult hétfőn tartotta esküvőjét Kolozsvárott Makkai Kornélia, vizaknai állami iskolai tanítónővel néhai Makkai Domokos nagyenyedi Bethlen főiskolai tanár níveltleltü, kedves leányával. Az esküvőn a a nagyszámu rokonságon kívül résztvettek Dr. Bartok György püspök, Nagy Károly theologiai tanár, Dr. Kovács János budapesti paedagogiai tanár is nejeikkel s kívülök még számosan. A polgári házasságkötést Nagy Mór h. polgármester, az egyházi esketést Molnár Lőrincz kolozsvári lelkész végezte, gyönyörű beszédet intézve a derék ifju párhoz, mely még aznap esti vonattal hazautazott Kovásznára, hol nagy óvációkban résztvették a hívek szeretett lelkészüket új frigye alkalmából. Mi is szívesen kívánunk áldást és szerencsét a derék ifju párnak.

— **Áthelyezés.** Bálint Károly a kézdivásárhelyi kantai r. k. főgymnasium jeles képzettségű tanára áthelyeztetett Szilágy-Somlyóra.

— **Öngyilkosság.** Grohmann Vilmos, brassói illetőségű, 20 éves szobafestősegéd Kézdivásárhelyen a mult csütörtökön, egy ledérleány miatti szerelmi bánatában öngyilkosságot követett el. Megívott egy jó adag lugszeszt, mely a gyomrát iszonyuan összeégette s most a Rudolf-kórházban vívódik a halállal a szerencsétlen ifju, ki egyetlen támasza volt Brassóban élő szegény özv. édes anyjának.

— **Halálozás** Özv. Imreh Zsigmondné sz. Antal Anna 80 éves korában aug. 30-án Maksán elhunyt.

— **Halálos baleset.** Az erdélyi faipar részvénytársaság tulajdonát képező fetelepen a „góri” siklónál még júliusban deszka-szállítással foglalkoztak a munkások. Vajna Sándor mozdonyvezető felügyelete alatt 24 kocsi bocsátottak le a lejtős pályán, mely nagy gyorsasággal robogott alá. A mozdonyvezető és a fékező leugráltak a vonatról, de Málnai Péter famunkás olyan szerencsétlenül ugrott le, hogy a vonat kerekei jobb lábát lemetszették. Sulyos betegesen szállították Kézdi-Vásárhelyre, hol tizennégy nap mulva meghalt. Érdekes, hogy sem a hatóság-nak sem a Málnásival dolgozó munkásoknak mind ez ideig nem volt tudomásuk az esetről s csak véletlenül értesült a kovásznai főszolgabíró a halálzáról. Most persze megindították a vizsgálatot.

— **Öngyilkosság.** Kocsis Ferencz kisborosnyói jómódu munkás ember folyó hó 26-án szíven lőtte magát s mire felesége a lövés zajára elősietett — kiszenvedett. Tettének oka buskomorság volt. Édes anyja, kit imádásig szeretett, tulságos előszeretettel fogyasztotta a szeszes italokat s e miatt igen sok kellemetlensége volt a fiatal gazdának. Számtalanszor kérte Kocsis anyját, hogy hagyjon fel a pálinkázással, de a nyolczvan éves öreg asszony egész alkoholista lett s a megszokás rabja is. A szerető fiu végre is elkéserevésében fegyverhez nyult. Halála hire Kis-Borosnyón nagy részvétet keltett s temetésén számosan vettek részt.

— **Ipari hitelszövetkezet.** A „Kovácsna és vidéke ipari hitelszövetkezet”-nek f. hó 29-én volt az első üzleti napja, mely alkalommal oly érdeklődés nyilvánult az intézmény iránt, hogy bár négyen is dolgoztak a tagsági könyvek kiállításán, a könyvek berendezésén stb. mégis igen sokakat a jövő szerdán (5—6-ik) tartandó üzleti napra kellett visszautasítani. 45 tulajdonos 82 üzletrész után 167 koronát és 45 korona belépési díjat fizetett be. Első napnak igen szép eredmény, mi ha továbbra is ily érdeklődés mellett foly le, igen szép jövőt jósolhatunk ugy a fiatal intézménynek, mint az orbai járás ipari fellendülésének.

— **A királygyilkos pöre.** A milanoi esküdt-szék szerdán kezdte meg Bresci királygyilkossági pörének tárgyalását. Roppant nagy tömeg gyűlt össze az esküdtbírósal palotájára előtt. A gyilkost már kedden éjjel átvitték a börtönből az esküdtszéki palotába, hogy kikerüljék a tömeg kiváncsiságát. A tárgyalási teremben csak kevés számú közönséget bocsátottak be. A tárgyalás előtt Merlino római ügyvéd, a gyilkos kirendelt védője beszélt Brescivel. A gyilkost tűzérkatonák kísérték a terembe. Bresci kö-

zömbös areczsal lépett a bíróság elé. A tárgyalás kilencz órakor kezdődött meg óriási érdeklődés mellett. Merlino védőügyvéd mindjárt a tárgyalás elején kérte a tárgyalás elhalasztását azon indokból, mert csak az utolsó pillanatban vállalná el a védőséget nem volt alkalma áttanulmányozni az ügyet. Az esküdtszék elvetette a védő kérelmét. Bresci kijelentette, hogy a kérdésekre nem válaszol. Bresci ítéletét folyó hó 30-án este 7 óra 20 perczkor hirdették ki, mely a következőleg hangzik: Ó Felsége római III-ik Viktor Emánuel Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Olaszország királya elítéli királygyilkosság miatt bűnös Bresci Gojetamot magánzárkával súlyosított életfogytiglani gálarabságra, polgári jogainak elvesztésére, és a perköltségek megfizetésére.

Vegyések.

Biztos szer az influenza ellen. A Münchener Med. Wochenschrift ezimü orvosi szaklap, több tekintélyes orvos ajánlatára a következő receptjét közli, mint biztosan ható szer az influenza ellen: Chinin salicyl 0,2. Phenacetini 0,15, Camphorae 0,025 (M. f. piv. D. tal. dos No. VI.) E port 24 óra alatt kell bevenni. Betegség idejében ház orvosával bárki megirathatja.

A nátha gyógyítója. Az higye, a ki próbálta, de azt írja a Journal, hogy bizonyosan megszabadul náthájától, a ki következőképp eszelepszik: Végy egy kis gumikalapácsot s ütögesd azzal homlokodat, a szemöldökök között; így kalapácsold végig az orrodat is, valamint arcodat, az orr tájékán; azután pedig dörzsöld meg jó erősen és hosszasan a végig kalapácsolt részeket hüvelyk ujjadál. Ennyi az egész.

Az emberi élet hossza. Hannusz István írja a Természettudományi Füzetek-ben: Ma az évi halálozások száma az egész földkerekségen átlag 33 mil-

lió, naponta 90.440, óránként 3767, perczenként 62. A legtöbb halálozás éjjel és hajnal között van; 1000 eset közül

reggel 6 órától	déli 12 óráig	230
déli 12 „	esti 6 „	178
esti 6 „	éjjeli 12 „	171
éjjeli 12 „	reggeli 6 „	421

Az emberi élettartam átlagos hossza ma 40 év. A szülöttek 1/4-e elhal élete 7-dik éve előtt, 1/2-e a 17-dik év betöltéséig; 1000 emberből 1 éri el a 100 éves életkort, 60 egyén a 65-ik esztendőig; 500 közül 1 a 90 évet, minden 100-ból 1 lesz 60 éves és 100 ilyen koru férfi között 85 nős, 15 legény. Tovább élnek a házasok, mint a magánosok; tovább a mértékletesek és szorgalmasak, mint a nagy evők és lusták; tovább a magas termetűek, mint a kicsinyek. Nincs a teremtésben lény, melynek oly hosszú élete volna, mint a teknős béka és a papagály kivételével egy angol konzulnak, ugy írta John Blackwel, szintén angol konzul egy ízben Palmerston miniszternek. Ez részben ő rajta is teljesült; 80 éves korral halt el Stettinben 1886-ban, — a ki az ő halálát leste, szintén soká kényszerült az élőfa dültére várni.

A tapasztalás tudománya szerint az emberéletének kritikus korszaka az 1., a 32. és az 54. esztendő. Ez években hal el a legtöbb. A mely gyermek az 1. évet betöltötte, alapos kilátása lehet a 16-ik életévre, sőt a 32-ikre is. A ki a 32-én keresztül ment nagy valószínűséggel eléri az 54-et; sőt a ki a 82-öt átléphet, bizhat még néhány esztendőhöz. Bámulatos az életképesség gyarapodása a 33-ik és 83-ik életévben, hanyatlása az 55-ikben. A 16., 32., 54. év az emberi életet 5 egymástól különböző korszakra osztja föl; 16-ig tart a gyermekkor. 32-ig az ifjúkor. 54-ig az élet delelése, azon túl az öregség kora; 82-én túl már a valódi aggság áll be, a mit nagyon kevés ember ér el.

HIRDETÉSEK.

551—1900. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbírósal, 1900. évi V. 204. számú végzése következtében Dr. Szacsvai Gyula ügyvéd által képviselt Cseh Viktorné javára, alcsernátoni Silvester Albert ellen 900 korona s járulékaik erejéig 1900. évi május hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2300 koronára becsült következő ingóságok u. m: ökrök, lovak, stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbírósal 1900. évi V. 204. számú végzése folytán 900 korona tőkerekvetelés, ennek kamatai a végzés szerint és eddig összesen 77 K.

9 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Alcsernáton község házánál leendő eszközlésére 1900. évi szeptember hó 7-ik napjának délután 2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az (rintott ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják sa zokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1900. évi aug. hó 22-dik napján.

(94. 1--1.) **Kakutsi Ádám,**
kir. bírósági végrehajtó.

!!! Pártoljuk a hazai ipart !!!

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

ajánlja szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseit, u. m.: ruha- és étszekerényeket, szalon- és ebédlő-asztalokat, ágycakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket; továbbá magas, félmagashátú és heverő diványokat, lószőr- és afrikai matraczokat, fali-, és toalett tükröket, nád- és préselt ületü hajlitott székeket, ablak carnisokat, stb. stb.

!!! Olcsó árak !!!

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája

elvállalja mindeneszakba vágó munkáknak gyors és pontos elkészítését.

Ajánlja nagy nyomtatvány raktárát:

közigazgatási, körorvosi, egyházi stb.

hivatalok részére.

Továbbá dusan felszerelt

papir, írószer és könyvkereskedését.

Elvállalja mindenféle

könyveknek a bekötését.

Ezeken kívül: körlevelek, falragaszok, névjegyek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnymással, folyóiratok, könyvek, füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett eszközli.